

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการขยะในครัวเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูม อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ นี้เป็นงานวิจัยที่คณะผู้วิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ร่วมกับนักวิจัยในพื้นที่ดำเนินการวิจัยที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกิดตลอดโครงการ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก สทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม การเดินสำรวจ และจัดเวทีร่วมกับชุมชน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์องค์ความรู้ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ขั้นตอนการเตรียมการด้านทีมวิจัย (นักวิจัยสถาบัน นักวิจัยในพื้นที่ ผู้ประสานงาน และนักศึกษาที่ร่วมวิจัย) เตรียมพื้นที่เป้าหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 การเตรียมทีมวิจัย

1.2 การเตรียมชุมชน

1.3 เตรียมเครื่องมือและเก็บข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ศึกษาดูงาน

2.2 การอบรมการใช้เครื่องมือ

2.3 ทดลองใช้เครื่องมือ

3. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสังเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการจัดการขยะ

3.1 ประชุมสรุปสังเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา

3.2 หาแนวทางปฏิบัติที่ดีร่วมกันในระดับชุมชน

4. ติดตามผล ประเมินผล สรุปผล และถอดบทเรียน

4.1 ติดตามผล ประเมินผล สรุปผล และถอดบทเรียน

2. กลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในตำบลบัวตูม อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬจำนวน 14 หมู่บ้าน โดยมีประชากรทั้งสิ้น 9,543 คน และจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 2,658 ครัวเรือน (ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนกันยายน 2559)

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนครัวเรือนและประชากรตามทะเบียนราษฎร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	บ้านตุม	๓๓๖	๒๘๗	๖๒๓	๑๗๔
๒	บ้านนาห่อ	๒๗๐	๒๕๘	๕๒๘	๑๖๕
๓	บ้านโนนอุดม	๓๐๔	๒๕๗	๖๐๑	๑๘๕
๔	บ้านสามหนอง	๓๒๗	๓๒๑	๖๔๘	๑๘๒
๕	บ้านท่าคำรวม	๓๖๒	๓๓๘	๗๐๐	๑๘๒
๖	บ้านโนนป่าบาก	๓๑๕	๓๐๕	๖๒๐	๑๗๕
๗	บ้านบัวตุม	๓๖๒	๓๔๒	๗๐๔	๑๘๔
๘	บ้านหนองนาดี	๕๐๔	๕๕๖	๑๐๖๐	๓๔๕
๙	บ้านสามหนอง	๔๕๗	๔๖๕	๙๒๒	๒๗๖
๑๐	บ้านหนองบัวทอง	๒๖๑	๒๕๑	๕๑๒	๑๕๐
๑๑	บ้านท่าคำมิด	๓๓๕	๓๔๘	๖๘๓	๑๖๗
๑๒	บ้านท่าเจริญ	๓๓๕	๓๒๘	๖๖๓	๑๕๓
๑๓	บ้านโนนสมบูรณ์	๒๖๗	๒๖๓	๕๓๐	๑๔๒
๑๔	บ้านโนนวิทยา	๓๑๕	๒๕๘	๖๑๓	๑๖๖
รวม		๔,๗๕๘	๔,๗๔๕	๙,๕๐๓	๒๖๕๘

ที่มา : ข้อมูลมาจากระบบข้อมูล(TCNAP) ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลบัวตุม อำเภอโซ่พิสัย ใช้หลักการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ร้อยละ 10 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบบังเอิญ ได้แก่ ตัวแทนของผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ เยาวชน และประชาชนทั่วไป ซึ่งคิดเป็นจำนวนตัวอย่างประมาณ 9,543 คน หรือคิดเป็นประมาณ 270 ครัวเรือน โดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยสามารถวัดได้ทั้งในด้านพฤติกรรมและรูปธรรมจึงใช้เครื่องมือการวิจัยหลายวิธี ได้แก่ แบบประเมินความคิดเห็น (ปลายเปิดและปลายปิด) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ปลายเปิดและปลายปิด) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การทดลอง การสังเกต และ Mind Mapping

3. พื้นที่ดำเนินงาน

ตำบลบัวตูม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดบึงกาฬ

4. แผนการดำเนินงาน

คณะผู้วิจัยได้วางแผนการดำเนินงานไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แผนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนหรือกิจกรรมหลักของโครงการ/ช่วงเวลาที่ทำเนิการ	ทำอะไร/ใครเป็นคนทำ/ทำร่วมกับใครบ้าง ฯลฯ	งบประมาณ (รายการใช้จ่าย/จำนวนเงิน) แยกตามกิจกรรม
1. ขั้นตอนการเตรียมการ ด้านบุคลากร พื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
เดือนมกราคม 2560 1.1 การเตรียมทีมวิจัย	1.1 ประชุมทีมงานวิจัยร่วมกับนักวิจัยในพื้นที่ - วางแผนการดำเนินการ ออกแบบเครื่องมือ แบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบและทิศทางในการทำงานร่วมกัน - ทีมวิจัย ม.รภ.บร. 3 คน - เจ้าหน้าที่ประสานงาน อบต. 2 คน - ผู้นำชุมชนและอสม. 5 คน รวม 10 คน	- อาหารกลางวันพร้อมอาหารว่าง 1 มื้อ ประชุม (10 คน x 100 บาท) = 1,000 บาท - วัสดุประชุม = 500 บาท - ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง=1,200บาท รวมเป็นเงิน <u>2,700 บาท</u>

ตารางที่ 4.1(ต่อ) แผนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนหรือกิจกรรมหลักของโครงการ/ช่วงเวลาที่ทำเนิการ	ทำอะไร/ใครเป็นคนทำ/ทำร่วมกับใครบ้าง ฯลฯ	งบประมาณ (รายการใช้จ่าย/จำนวนเงิน) แยกตามกิจกรรม
--	---	--

ขั้นตอนหรือกิจกรรม หลักของโครงการ/ ช่วงเวลาที่ดำเนินการ	ทำอะไร/ใครเป็นคนทำ /ทำร่วมกับใครบ้าง ฯลฯ	งบประมาณ (รายการใช้จ่าย/ จำนวนเงิน) แยกตามกิจกรรม
เดือนมกราคม 2560 1.2 การเตรียมชุมชน	1.2 จัดเวทีประชุมคนในชุมชน เพื่อทำความเข้าใจถึงความเป็นมาวัตถุประสงค์และรายละเอียดของโครงการวิจัย - วางแผนการดำเนินงานวิจัยร่วมกับคนในชุมชน และนำเสนอต่อชุมชนเพื่อให้เหมาะกับชุมชน - วางแผนการเก็บข้อมูลร่วมกัน - ทีมวิจัย+นักศึกษา ม.รท.บร. 4 คน - เจ้าหน้าที่ประสานงาน อบต. 1 คน - ทีมวิจัยพื้นที่และผู้นำชุมชน 25 คน รวม 30 คน	- อาหารกลางวันพร้อมอาหารว่าง 1 มื้อ ประชุม (30 คน x 100 บาท) = 3,000 บาท - ค่าถ่ายเอกสารข้อมูล 30 ชุดๆ ละ 20 บาท = 600 บาท - ค่าวัสดุประชุม 1,000 บาท - ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง=1,200บาท รวมเป็นเงิน <u>5,800</u> บาท
เดือนกุมภาพันธ์ 2560 1.3 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลบริบท	1.3 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลระยะ -จัดเวทีประชุมชาวบ้าน -ออกแบบเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล - กำหนดประเด็นและกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล -สรุปผล 1.1 ทีมวิจัย+นักศึกษา ม.รท.บร. 4 คน 1.2 เจ้าหน้าที่ประสานงาน อบต. 1 คน 1.3 ทีมวิจัยพื้นที่และผู้นำชุมชน 25คน รวม 30 คน	- อาหารกลางวันพร้อมอาหารว่าง 2 มื้อ (30 คนx120 บาท x1 วัน) = 3,600 บาท - ค่าวัสดุ 1,000 บาท - ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง=1,200บาท รวมเป็นเงิน <u>5,800</u> บาท

ตารางที่ 4.1(ต่อ) แผนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนหรือกิจกรรม หลักของโครงการ/ ช่วงเวลาที่ดำเนินการ	ทำอะไร/ใครเป็นคนทำ /ทำร่วมกับใครบ้าง ฯลฯ	งบประมาณ (รายการใช้จ่าย/ จำนวนเงิน) แยกตามกิจกรรม
2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาดูงานและสรุปทเรียน		
เดือนกุมภาพันธ์ -มีนาคม 2560 2.1 ศึกษาดูงาน 2.2 ถอดบทเรียน 2.3 สรุปทเรียน	2.1 ศึกษาดูงานที่ อบต.บัวตูม อ.โซ่พิสัย จ. บึงกาฬ หรือ อบต.ป่าสังข์ อ.จตุรพักตร พิมาน จ.ร้อยเอ็ด -รวบรวมข้อมูล 2.2 ถอดบทเรียน 2.3 สรุปทเรียน -ทีมวิจัย+นักศึกษา ม.รภ.บร. รวม 4 คน - เจ้าหน้าที่ประสานงาน อบต. 1 คน - ทีมนักวิจัยในพื้นที่และผู้นำชุมชน 10 คน รวม 15 คน	- อาหารกลางวันพร้อมอาหาร ว่าง 3 มื้อ ประชุม (15 คน x 100บาทx3มื้อx2วัน) = 9,000 บาท -ค่าที่พัก 1 คืนๆละ600บาท 8x600x1คืน=4,800 บาท -ค่าเช่ารถตู้ 1 คันๆละ1,800 บาทต่อวัน =1x2x1800=3,600บาท -ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 1,200บาท ต่อวัน=1คันx2วันx1,200 บาท=2400 บาท - ค่าวัสดุประชุม 1,000 บาท รวม 20,800 บาท

ตารางที่ 4.1(ต่อ) แผนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนหรือกิจกรรม หลักของโครงการ/ ช่วงเวลาที่ดำเนินการ	ทำอะไร/ใครเป็นคนทำ /ทำร่วมกับใครบ้าง ฯลฯ	งบประมาณ (รายการใช้จ่าย/ จำนวนเงิน) แยกตามกิจกรรม
3. ประชุมเชิงปฏิบัติเรียนรู้ร่วมกันเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลหาแนวทางการแก้ปัญหาและรูปแบบแนว ทางการปฏิบัติที่ดีในการจัดการขยะ		
เดือนมีนาคม 2560 3.1 ประชุมสังเคราะห์ ปัญหาและแนวทาง แก้ปัญหา	3.1 ดำเนินการประชุมสังเคราะห์ปัญหาและ แนวทางแก้ปัญหาร่วมกับชุมชน 3.2 ปฏิบัติการจัดการขยะในครัวเรือนใน ระดับชุมชน	- อาหารกลางวันพร้อมอาหาร ว่าง 1 มื้อ ประชุม (30 คน x 100 บาท x1วัน)=3,000 บาท - ค่าถ่ายเอกสารประชุม 30

ขั้นตอนหรือกิจกรรม หลักของโครงการ/ ช่วงเวลาที่ดำเนินการ	ทำอะไร/ใครเป็นคนทำ /ทำร่วมกับใครบ้าง ฯลฯ	งบประมาณ (รายการใช้จ่าย/ จำนวนเงิน) แยกตามกิจกรรม
เดือนมีนาคม- พฤษภาคม 2560 3.2 ปฏิบัติการจัดการ ขยะในครัวเรือน มิถุนายน 2560 3.3 ส่งเคราะห์ แนวทางปฏิบัติที่ เหมาะสมกับชุมชน	-สรุปผล 3.3 ดำเนินการประชุมสังเคราะห์แนวทาง ปฏิบัติร่วมกับชุมชน -ทีมวิจัย+นักศึกษา ม.รท.บร.4 คน -เจ้าหน้าที่ประสานงาน อบต. 1 คน -ทีมนักวิจัยในพื้นที่และผู้นำชุมชน 25 คน รวม 30 คน	ชุดๆละ 20 บาท =1,200 บาท - ค่าวัสดุประชุม 600 บาท -ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง=1,200บาท รวมเป็นเงิน <u>5,800</u> บาท

ตารางที่ 4.1(ต่อ) แผนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนหรือกิจกรรม หลักของโครงการ/ ช่วงเวลาที่ดำเนินการ	ทำอะไร/ใครเป็นคนทำ /ทำร่วมกับใครบ้าง ฯลฯ	งบประมาณ (รายการใช้จ่าย/ จำนวนเงิน) แยกตามกิจกรรม
4. ติดตามผล ประเมินผล ถอดบทเรียนและสรุปผล		
เดือนกรกฎาคม- กันยายน 2560 4.1 ติดตามผล 4.2 ประเมินผล 4.3 ถอดบทเรียน	4.1 ประชุมทีมงานวิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อติดตามผล 4.2 ประเมินผล 4.3 สรุปบทเรียนและถอดบทเรียน สรุป แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการ ขยะในครัวเรือนระดับชุมชน -ทีมวิจัย+นักศึกษา ม.รท.บร. 4 คน - เจ้าหน้าที่ประสานงาน อบต. 1 คน - ทีมนักวิจัยชุมชน 25 คน รวม 30 คน	- อาหารกลางวันพร้อมอาหาร ว่าง 1 มื้อ ประชุม (30 คน x 100 บาท) = 3,000 บาท - ค่าถ่ายแบบสอบถาม 100 ชุดๆละ 6 บาท=600 บาท -ค่าวัสดุประชุม 1,000 บาท -ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง=1,200บาท รวมเป็นเงิน <u>5,800</u> บาท

ขั้นตอนหรือกิจกรรม หลักของโครงการ/ ช่วงเวลาที่ดำเนินการ	ทำอะไร/ใครเป็นคนทำ /ทำร่วมกับใครบ้าง ฯลฯ	งบประมาณ (รายการใช้จ่าย/ จำนวนเงิน) แยกตามกิจกรรม
เดือน ตุลาคม- พฤศจิกายน 2560 4.4 สรุปผลการวิจัย เดือน ธันวาคม 2560 รายงานผลการวิจัย	4.4 ประชุมทีมงานวิจัยเพื่อสรุปผลการวิจัย -ทีมวิจัย+นักศึกษา ม.รภ.บร. 4 คน - เจ้าหน้าที่ประสานงาน อบต. 1 คน รวม 5 คน	-อาหารกลางวันพร้อมอาหาร ว่าง 2 มื้อ(5 คน x 120 บาท) = 600 บาท - ค่าถ่ายเอกสารเข้าเล่มวิจัย (5x300)=1,500 บาท -ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง=1,200บาท รวมเป็นเงิน 3,300 บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 50,000 บาท		